Saadet Asrında

PEYGAMBERİMİZİN ELÇİLERİ

İÇİNDEKİLER

HAK DİNE DAVET

Hendek Savaşı'nın Müslümanların zaferiyle neticelenmesinin ardından müşriklerle Müslümanlar arasında bir barış antlaşması imzalanmıştı. Hudeybiye adını alan bu anlaşmayla gelen barış yıllarında, İslâm'ın yayılması adına çalışmalar yapılmaya başlandı. Nebiler Nebisinin hak dine daveti; bir kavme, bir bölgeye ya da bir millete mahsus değildi. Bütün insanlığa idi ve bu davetin bütün insanlığa duyurulması gerekiyordu. Hudeybiye Barışı sonrası bunun için en uygun zamandı, çünkü antlaşmaya göre on yıl süreyle savaş yapılmayacaktı.

Hicretin yedinci senesi Muharrem ayı idi. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bir gün ashabını toplayarak şöyle buyurdu:

– Allahu Teâlâ, beni insanlığa rahmet olarak gönderdi. İslâm'ı duyurma hususunda bana yardımcı olun! Havarilerin, Meryem oğlu İsa'ya karşı çıktıkları gibi bana muhalefette bulunmayın.

Sahabiler:

– Ya Resûlullah, havariler İsa Peygambere nasıl karşı çıkmışlardı, diye sorunca Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) konuşmasına şöyle devam etti:

– Benim sizlere İslâm'a davet için vazife vermek istediğim gibi o da havarilerini göreve çağırmıştı. Ancak onun yakın yerlere gönderdiği elçileri isteyerek gittiler, uzak yerlere göndermek istediği havarileri ise muhalefet edip gitmek istemediler. Bunun üzerine İsa Aleyhisselâm, durumu Allahu Tealâ'ya arz edip şikâyette bulundu. O gecenin sabahında uzak memleketlere gitmek istemeyenlerden her biri, gidecekleri milletlerin dillerini konuşur oldukları hâlde İsa'nın huzuruna geldiler. İsa Aleyhisselâm onlara, "Bu Allah'ın sizin için kesin karar verdiği bir görevdir. Haydi, şimdi gideceğiniz yerlere gidiniz." dedi. Onlar da önceki itirazlarına çok pişman oldular ve hemen yola koyuldular.

Allah Resûlünü dikkatle dinleyen sahabiler, onun ne demek istediğini çok iyi anlamışlardı. Nebiler Nebisi sözünü bitirince hep bir ağızdan:

– Ya Resûlullah! Bizler sana bu hususta yardımcı olacağız. Bizleri istediğin yere gönder, gitmeye hazırız, diye karşılık verdiler.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), sahabilerinin bu sözlerinden çok memnun kalmıştı. O gün öğle namazından sonra, ashabından İslâm'a davet maksadıyla başka ülkelere göndereceği altı elçiyi belirledi. Habeş Necaşisi Ashame'ye, Amr bin Ümeyye; Rum Kayseri Heraklius'a, Dihye bin Halife; İran Kisra'sı Husrev Perviz'e, Abdullah bin Huzafe; Mısır Hükümdarı Mukavkıs'a, Hatıb bin Ebu Belta; Gassan Hükümdarı Haris'e, Şüca bin Ebu Vehb; Yemame Meliki Hevze bin Ali'ye, Salit bin Amr gidecekti. Seçilen elçilerin hepsi de gidecekleri memleketlerin dillerini biliyorlardı.

Elçiler belirlendikten sonra Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), gidilecek ülkelerin hükümdarlarına göndereceği İslâm'a davet mektuplarını yazdı. Mektupları yazdığı sırada sahabiler, hükümdarların mühürsüz mektup okumadıklarını bildirince Allah Resûlü bir mühür hazırlattı. Gümüş bir yüzük üzerine kazınan mühürde üç satır hâlinde şöyle yazılı idi:

Allah

Resûl

Muhammed

Allah Resûlü, altı davet mektubunu da mühürledikten sonra mektupları bizzat elçilere verdi. Elçiler, davet mektuplarını aldıktan sonra mektupları yerlerine ulaştırmak için aynı gün yola çıktılar.

ALLAH RESÛLÜNDEN HABEŞ NECAŞİSİ'NE

Peygamberimizin elçilerinden Amr bin Ümeyye; cesareti, atılganlığı ve zekâsıyla meşhurdu. Bedir yöresinde bulunan küçük bir köyde yaşıyordu. Bedir ve Uhud Savaşları'nda müşriklerin safında Müslümanlara karşı savaşmış, ancak Uhud Savaşı'ndan sonra Müslüman olmuştu. Müslüman olduktan sonra Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), onu İslâm'ı anlatmak için Medine çevresindeki çeşitli kabilelere göndermeye başladı. Hazreti Amr, zaman zaman da Mekke'ye ve bir kısım beldelere elçi olarak gönderildi. Allah Resûlü, bu sefer de onu Habeşistan Necaşisi'ne gitmek üzere davet elçisi olarak seçmişti.

Peygamber Efendimizden davet mektubunu alan Hazreti Amr, Habeşistan'a doğru at koşturmaya başladı. Çok az dinlenerek yoluna devam ediyor, Efendimizin mektubunu bir an önce Habeşistan

Necaşisi'ne ulaştırmak istiyordu. Birkaç gün sonra Kızıldeniz sahiline ulaştı. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Habeşistan'a varmıştı. Necaşi'nin kendisini nasıl karşılayacağını çok merak ediyordu.

Habeş Necaşisi Ashame, Hazreti İsa'yı ve Hazreti Meryem'i çok seven dinine bağlı bir Hıristiyan'dı. Adaletli olmasıyla meşhur olan Necaşi, İslâm dini ve Müslümanlar hakkında daha önceden bilgi sahibi olmuştu. Çünkü İslâm'ın ilk yıllarında inananlar, Mekke'de müşriklerden gördükleri eziyet ve işkenceler sonucunda çıkış yolu aramaya başlamışlardı. Sonra da Peygamber Efendimize gelerek dinlerini daha rahat yaşayabilmeleri için onlara yol göstermesini istemişlerdi.

Bunun üzerine Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem):

– Habeşistan'a gidiniz! Orada bir melik vardır ki onun yanında kimseye zulmedilmez. Umulur ki Allah, sizi sıkıntıdan kurtarır, buyurmuştu.

O zaman hicret izni alan sahabilerden on beş kişilik bir kafile Habeşistan'a göç etmişti. Bunu haber alan müşrikler, Müslümanların gitmesine engel olmak istemişler ancak Müslümanların bir gemiyle Kızıldeniz'e açıldıklarını öğrenince maksatlarına ulaşamadan geri dönmüşlerdi.

İlk muhacir kafilesi Habeşistan'da çok iyi karşılanmış, Mekke'deki zulümden kurtulmuş ve dinlerini huzur içinde yaşamaya başlamışlardı. Bu durumun Mekke'de öğrenilmesinden iki yıl sonra Cafer bin Ebu Talib başkanlığındaki doksan kişiden oluşan ikinci muhacir kafilesi de Habeşistan'a göç etmişti.

Daha önce Müslümanlara ülkesinin kapılarını açan adil hükümdar, şimdi bir İslâm elçisini misafir edecekti. Necaşi'nin sarayına varan Hazreti Amr, önce sarayın elçilerinin misafir edildiği bölümünde bir süre bekledi. Daha sonra saray görevlileri onun durumunu Necaşi'ye anlatarak görüşme isteğini ilettiler. Necaşi, Amr'ı kabul edince Amr, Resûlullahın mektubunu nezaketle ona sundu. Necaşi, mektubu alır almaz öptü ve gözlerine sürdü. Sonra da adamlarından birine okuması için uzattı. Kâtip mektubu okumaya başladı:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'den Habeş Necaşisi'ne,

Selâm sana ey Melik! Allah'a hamd ve şehadet ederim ki Meryem oğlu İsa, Allah'ın kuludur.

Ey hükümdar! Seni şeriki olmayan ve tek olan Allah'a imana davet ediyorum. Ayrıca O'na ibadete

ve Allah tarafından bana bildirilenlere de inanmaya çağırıyorum. Çünkü ben Allah'ın elçisiyim.

Senin halkını da Allah'a inanmaya davet ediyorum. Böylece ben, size Allah'ın dinini tebliğ ettim ve nasihatte bulundum. Siz de nasihatimi kabul ediniz. Allah'ın yolunda olanlara selâm olsun."

Necaşi, mektubu sonuna kadar saygıyla dinledi. Çok duygulanmıştı. Gözyaşlarına hâkim olamadı. Tahtından indi ve mütevazı bir şekilde yere oturdu. Ardından da kelime-i şehadet getirerek Müslüman oldu. Daha sonra oradakilerin duyacağı şekilde şunları söyledi:

– O, Yahudi ve Hıristiyanların geleceğini bekleyip durdukları son peygamberdir. Eğer yanına kadar gitmeye imkân bulsaydım muhakkak giderdim. Keşke şu saltanata bedel, Muhammed Aleyhisselâmın hizmetkârı olsaydım. O'na hizmet etmek, krallıktan yücedir.

Bunları söyledikten sonra mektubu hürmetle aldı, öptü, fildişinden bir kutu getirtti ve:

– Bu mektup, kendilerinde bulunduğu sürece Habeşlilerde iyilik ve bereket eksilmeyecektir, diyerek mektubu ipeklere sarıp kutuya koydu.

Bu sırada Mekke'nin ileri gelenlerinden Amr İbnü'l-As da Habeşistan'da bulunuyordu. O henüz

Müslüman olmamıştı. Necaşi'nin dostuydu. Habeşistan'a göç eden muhacirleri Mekke'ye götürmek için gelmişti. Peygamber Efendimizin elçisinin saraya girip çıktığını görmüştü. Bu duruma çok kızıyor, işinin zorlaşacağını düşünüyor, kendi kendine "Bu adamın sarayda ne işi var?" diyordu. Hatta pusu kurup Hazreti Amr'ı öldürmeyi bile düşünmüş, ancak bunu bir türlü başaramamıştı.

Bir gün Necaşi'nin huzuruna çıkıp getirdiği hediyeleri ona takdim ettikten sonra:

– Ey Hükümdar! Medine'den gelen bir adamın senin sarayına girip çıktığını görüyorum ki o, bize düşman bir adamın elçisidir. Onu bize teslim et de öldürelim, dedi.

Necaşi onun bu sözlerine çok kızdı. Hatta öyle sinirlendi ki elinin tersiyle Amr'ın burnuna kuvvetli bir darbe indirdi. Neredeyse Amr'ın burnu kırılacaktı. Amr hayretler içinde kalmıştı. Necaşi'den böyle bir hareketi hiç beklemiyordu. Salonda kısa süren bir sessizlik oldu.

Necaşi, Amr'a dönerek:

– Sen, Musa'ya ve İsa'ya gelmiş olan Namus-u Ekber'in (Cebrail Aleyhisselâm) kendisine vahiy getirdiği bir Peygamberin elçisini öldürmek için sana vermemi istiyorsun öyle mi, diye öfkeyle bağırdı.

Bu sözler karşısında Amr daha da şaşırarak:

– Ey Melik! Muhammed gerçekten bir peygamber midir, diye sordu.

Necaşi hâlâ öfkeliydi:

– Yazıklar olsun sana Ey Amr! Sen benim sözüme kulak ver, aklını başına topla da hemen gidip Son Peygambere tabi ol. Yemin ederim ki O, hak üzeredir. Musa Peygamberin Firavun ve ordusunu mağlup ettiği gibi O da kendisine karşı çıkanları mağlup edecektir, diye haykırdı.

Amr İbnü'l-As, Necaşi'nin tavırlarından çok etkilenmişti. Kısa bir sessizlikten sonra Necaşi'ye dönerek:

– Ey Melik! Eğer Müslüman olursam O'nun adına sen bunu kabul edip şahitlik eder misin, dedi.

Necaşi, bu teklifi kabul etti ve Amr İbnü'l-As hemen orada Müslüman oldu. Ancak bunu bir süre arkadaşlarından gizledi ve bir yıl sonra Medine'ye giderek Resûlullahın huzurunda Müslüman olduğunu açıkladı.

Peygamberimizin elçisi Amr ise Necaşi ile görüştükten sonra bir süre daha Habeşistan'da kaldı. Daha önce Mekke'den oraya hicret etmiş olan Müslümanlarla görüştü. Onlara Resûlullahın selâmını iletti. Hudeybiye'de Mekkelilerle anlaşma imzalandığını ve

anlaşmanın on yıl geçerli olduğunu söyledi. Müminlerin Medine'de özgürce inançlarını yaşayabildiklerini, Mekke'deki eziyet ve işkenceden kurtulduklarını anlattı ve onlara Peygamber Efendimizin, kendilerini de Medine'ye çağırdığını müjdeledi. Sonra da muhacirler ve Amr, dönüş hazırlıklarına başladılar.

Habeşistan'daki son gününde Necaşi, Amr'ı tekrar huzuruna çağırıp ona, Peygamber Efendimize verilmek üzere bir mektup ve çeşitli hediyeler verdi. Artık ayrılık zamanı gelmişti. Necaşi, muhacirleri ve Peygamberimizin elçisi Amr'ı gemiye bindirerek yolcu etti. Uzun bir deniz yolculuğundan sonra Müslümanlar karşı sahile ulaşıp Medine'ye doğru yol almaya başladılar. Birkaç gün sonra nihayet kafile Medine'ye ulaştı. Şehre varınca muhacirlerin akrabaları ve sahabiler onları sevinçle karşıladılar. Doğruca Mescid-i Nebevî'ye gittiler, Gönüller Sultanı ile hasret giderdiler. Amr da hem görevini yapmış olmanın hem de Peygamberimize tekrar kavuşmanın sevincini yaşıyordu. Allah Resûlüne, Habeş Necaşisi Ashame'nin gönderdiği mektubu ve hediyeleri takdim etti.

Efendiler Efendisi (sallallahu aleyhi ve sellem) mektubun okunmasını istedi.

Necaşi şunları yazmıştı:

"Allahın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'e, Habeş Necaşisi Ashame'den,

Ey Allah'ın Peygamberi! Allah'ın, selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve sen Allah'ın Resûlüsün. Elçin ve mektubun bana ulaştı. Allah'a yemin olsun ki İsa, senin söylediklerinden başka değildir. Eğer emredersen saltanatı bırakıp hemen oraya gelirim. Ancak ben sadece kendime sahibim. Şu anda halkıma hâkim değilim. Onlar adına bir şey diyemem. Yine şehadet ederim ki senin dediklerinin hepsi doğrudur."

Mektubun okunmasından sonra Amr, Necaşi'nin durumunu ve orada gördüklerini Allah Resûlüne bir bir anlattı. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de Habeş Necaşisi Ashame'ye dua etti. Onun Müslüman olması herkesi çok memnun etmişti.

RUMLARIN BÜYÜĞÜ HERAKLİUS'A

Elçilerden Dihye bin Halife, ticaretle meşgul olan çok zengin bir insandı. Büyük bir kabilenin reisi olan Hazreti Dihye, Müslüman olmadan önce de Peygamber Efendimizi çok severdi. Ticaret için gittiği yerlerden her dönüşünde mutlaka Efendimizi ziyaret eder ve ona hediyeler getirirdi. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de hediyelerini kabul ettikten sonra ona:

– Ey Dihye! Eğer beni memnun etmek istiyorsan Müslüman ol ve cehennem ateşinden kurtul, der ve onun Müslüman olmasını çok arzu ederdi.

Dihye ise her seferinde:

– Hele bir düşüneyim, daha zamanı var, diye cevap verirdi.

Bedir Savaşı'ndan sonra Dihye bin Halife, bir gün yine Peygamberimizi ziyarete gelmişti. Ancak bu seferki gelişi her zamanki gibi değildi. Hazreti

Dihye, Peygamberimizin huzuruna girince Efendimiz üzerindeki hırkayı çıkardı ve onun oturması için yere serdi. Dihye bin Halife çok şaşırmıştı. Hemen hırkayı yerden aldı, öptü ve başının üzerine koydu. Ardından da kelime-i şehadet getirerek Müslüman oldu.

Tatlı dilli, güler yüzlü bir insan olan ve oldukça etkili konuşan Hazreti Dihye, Rumcayı da çok iyi bilirdi. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), onu bu sebeple Rum Kayseri'ne göndermek üzere seçmişti.

Hazreti Dihye, davet mektubunu aldıktan sonra atını Şam tarafına sürdü ve hızla yol almaya başladı. Dereleri tepeleri, vadileri ve uçsuz bucaksız çölleri bir bir aşarak sonunda Şam'a ulaştı. Rum Kayseri Heraklius, o günlerde Şam'da bulunuyordu. Hazreti Dihye, hiç zaman kaybetmeden saraya vardı ve Heraklius'la görüşmek için saray görevlilerine başvurdu. Heraklius'un adamları onu dinledikten sonra kendisine:

– Kayser'in huzuruna çıktığın zaman başını eğip yürüyeceksin ve yaklaşınca da yere kapanıp secde edeceksin. Secdeden kalkmana izin vermedikçe de asla başını yerden kaldırmayacaksın, dediler.

Bu sözler, Dihye'ye çok ağır gelmişti. Onlara şunları söyledi:

– Biz Müslümanlar, Allahü Teâlâ'dan başka hiçbir kimseye secde etmeyiz. Hem insanın insana secde etmesi, insanın yaratılışına terstir.

Bunun üzerine Kayser'in adamları:

– O hâlde Kayser, getirdiğin mektubu hiçbir zaman kabul etmez ve seni huzurundan kovar, dediler.

Hazreti Dihye sözlerine şöyle devam etti:

– Bizim Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâm başkasının, kendisine değil secde etmesine; önünde eğilmesine bile müsaade etmez. Kendisiyle görüşmek isteyen köle bile olsa ona ilgi gösterir, onu huzuruna alır, derdini dinler, sıkıntısını giderir, gönlünü alır. Bunun için ona tâbi olanların hepsi hürdür, şereflidir.

Hazreti Dihye'nin, Rum Kayseri'nin huzurunda eğilmeyeceğini belirtmesi üzerine orada bulunanlardan biri:

– Mademki Kayser'e secde etmeyeceksin, o hâlde üzerine aldığın vazifeyi yerine getirebilmen için sana başka bir yol göstereyim. Kayser'in, sarayının önünde dinlendiği bir yer var. Her gün öğleden sonra bu avluya çıkar, oraları dolaşır. Orada bir minber vardır. Onun üzerinde herhangi bir şikâyet veya yazı varsa, önce onu alır okur, sonra istirahat

eder. Sen de şimdi git, hemen mektubu o minbere koy ve dışarıda bekle. Mektubu görünce seni çağırtır. O zaman vazifeni yerine getirirsin, dedi.

Bunun üzerine Hazreti Dihye, davet mektubunu söylenen yere bıraktı. Ardından da büyük bir heyecanla beklemeye başladı. Bir süre sonra avluya çıkıp dolaşmaya başlayan Heraklius, minberin yanına gelince mektubu alıp açtı, sonra da okunması için tercümana verdi. Tercüman, saygıyla Resûlullahın mektubunu okumaya başladı:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'den Rumların büyüğü Heraklius'a"

O sırada Heraklius'un kardeşinin oğlu Yennak da yanında bulunuyordu. Birdenbire sinirlenen Yennak, tercümanın göğsüne şiddetli bir yumruk vurdu. Darbenin şiddetiyle adamcağız yere düşüverdi. Bu sırada Resûlullahın mektubu da tercümanın elinden düştü. Heraklius, kardeşinin oğlunun hiddetlenmesine bir anlam veremeyip niçin böyle yaptığını sorunca Yennak:

– Görmüyor musun? Mektuba hem senin isminden önce kendi ismi ile başlamış hem de senin hükümdar olduğunu söylemeyip "Rumların büyüğü Heraklius'a" demiş. Niçin "Rumların Hükümdarı"

diye yazmamış ve senin isminle başlamamış? Onun mektubu bugün okunmaz.

Bunun üzerine Heraklius şöyle cevap verdi:

– Vallahi sen, ya çok akılsızsın veya koca bir delisin. Senin böyle olduğunu bilmiyordum. Ben daha mektubun içinde ne olduğuna bakmadan, yırtıp atmak mı istiyorsun? Hayatıma yemin ederim ki eğer o, söylediği gibi Allah'ın Resûlü ise mektubuna benim ismimden önce kendi ismini yazmakta ve beni Rumların büyüğü diye anmakta haklıdır.

Ona böyle dedikten sonra da Yennak'ın dışarı çıkartılmasını emretti. Heraklius'un emri derhâl yerine getirilerek Yennak, kısa sürede oradan uzaklaştırıldı. Ardından da mektup okunmaya devam edildi.

"Hidayet üzere olanlara selâm olsun.

Bundan sonra seni İslâm'a davet ediyorum. Müslüman ol ki kurtuluşa eresin. Böylece Allah mükâfatını iki kat verir. Eğer yüz çevirirsen, bundan dolayı bütün yüz çeviren halkının günahları sana yüklenir.

De ki: 'Ey ehli kitap! Sizinle bizim aramızda birleşeceğimiz müşterek ve adil şu sözde karar kılalım: Allah'tan başkasına ibadet etmeyelim. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah'ı bırakıp kimimiz kimimizi ilâhlaştırmayalım.' Eğer bu daveti

reddederlerse: 'Bizim Allah'ın emirlerine itaat eden müminler olduğumuza şahit olun.' deyin. (Âl-i İmrân sûresi, 64. âyet)"

Mektup okunurken Heraklius'un, duyduklarından çok etkilendiği belli oluyordu. Sırılsıklam terlemişti. Mektubun okunması bitince:

– Süleyman Peygamberden sonra Allah'ın adıyla başlayan bir mektup görmemiştim, dedi.

Daha sonra saygıyla mektubu öpüp başına koydu, başka hiçbir şey demedi. Daha sonra mektubu aldı atlastan bir ipeğe sardı, onu da altından bir boru içine koydu ve saklanmasını emretti.

Ardından adamlarına:

– Araştırın bakalım, Şam'da Peygamberin memleketinden gelmiş kimse var mı? Eğer kimse bulursanız derhâl huzuruma getirin, diye emir verdi.

Emri alan askerler, çarşı pazarı araştırmaya başladılar. O günlerde Ebu Süfyan, kırk kişilik bir kafile ile ticaret için Mekke'den Şam'a gelmişti. Mekke'den getirdikleri malları çarşıda satmakla meşguldüler. Askerler, onların Mekke'den geldiğini öğrenince Ebu Süfyan'ı saraya çağırdılar. O da arkadaşlarından bazılarını yanına alarak saraya vardı.

Bu sırada Heraklius da Rum ileri gelenleri ile birlikte sarayda yerini almıştı. Tercümanı aracılığı ile Ebu Süfyan ve arkadaşlarına:

– Peygambere soyca içinizde hanginiz en yakındır, diye sordu.

Ebu Süfyan:

– Soyca en yakın benim, diye cevap verdi.

Bunun üzerine Heraklius, Ebu Süfyan'ın öne, arkadaşlarının ise onun arkasına oturmalarını emretti. Ardından:

– Ben Ebu Süfyan'a Peygamber hakkında sorular soracağım, eğer yalan söylerse arkadaşları onu yalanlasınlar, dedi.

Sonra da sormaya başladı:

– Sizin içinizde onun soyu nasıldır?

– Soy bakımından hiçbirimiz ondan üstün değiliz.

– Onun soyu içinde bir kral var mıdır?

– Hayır.

– Peygamberliğinden önce onun yalanına şahit oldunuz mu?

– Hayır, hiçbir zaman.

– Ona kimler tabi oluyor? Halkın ileri gelenleri mi yoksa fakir kimseler mi?

– Daha çok halkın fakir ve zayıfları.

– Ona uyanlar artıyor mu yoksa eksiliyor mu?

– Eksilmiyor, aksine günden güne artıyor.

– Onun dinine girdikten sonra beğenmeyip dönen var mı?

– Hayır.

– Onunla hiç savaştınız mı?

– Evet.

– Yaptığınız savaşlar nasıl sonuçlandı?

– Bazen biz galip geldik, bazen de o bizi yendi.

– Sizden, ondan önce peygamberlik iddiasında bulunmuş bir kimse oldu mu?

– Hayır, hiç olmadı.

– O size neleri emrediyor?

– Yalnız tek olan Allah'a ibadet etmeyi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı emrediyor. Atalarımızın taptığı şeylerden bizleri menediyor. Namazı kılmayı, doğru olmayı, kimsesizlere ve fakirlere sadaka vermeyi, haram olan şeylerden sakınmayı, sözünde durmayı, emaneti sahibine vermeyi ve akrabaya iyi davranmayı emrediyor.

Heraklius, soru sormayı burada sona erdirdi, aldığı cevaplar karşısında çok duygulanmıştı. Saray ileri gelenleri onun ne diyeceğini merakla bekliyor, Ebu Süfyan ve arkadaşları da Rum Kayseri Heraklius'un soruları niçin sorduğunu öğrenmek için sabırsızlanıyorlardı.

Nihayet Heraklius, etrafındaki saray erkânına göz gezdirdikten sonra Ebu Süfyan'a dönerek konuşmaya başladı:

– Onun soyu nasıldır, diye sordum. İçinizde en yüksek soydan geldiğini söyledin. Peygamberler de zaten böyle kavimlerinin en soylularından seçilir.

"Soyundan kral var mıdır?" dedim. Sen "Hayır." diye cevap verdin. Eğer soyundan bir melik olsaydı, bu da atalarının mülkünü geri almak istiyor diye hükmederdim.

"Hiç yalanına şahit oldunuz mu?" dedim. "Hayır." diye cevap verdin. Ben ise kesin olarak biliyorum ki insanlara yalan söylemeyen bir kimse, Allah'a karşı hiç yalan söylemez.

"Ona kimler tabi oluyor?" diye sordum. Sen "Hep zayıf ve fakirler." dedin. Peygamberlere tabi olanlar zaten hep böyledir. "Ona uyanlar artıyor mu eksiliyor mu?" diye sordum. "Artıyorlar." diye cevap verdin. İşte iman böyledir. İnananların sayısı hep artar.

"Onun dininden dönenler var mı?" diye sordum. "Hayır." dedin. İşte iman böyledir. Kalpte kökleşince bir daha çıkmaz. "Onunla savaştınız mı?" diye sorunca, "Savaştık, bazen o bazen de biz galip geliyoruz." dedin. Zaten diğer peygamberler de böyle sıkıntılar çekmişlerdir.

"Onun soyundan peygamberlik iddiasında bulunan oldu mu?" dedim. Sen "Hayır." dedin. Eğer böyle olsaydı o da kendinden önce söylenmiş olan bir söze tabi oluyor diye düşünürdüm.

"Size neyi emrediyor?" dedim. Sen, "Yalnız tek olan Allah'a ibadet etmeyi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı emrediyor. Atalarımızın taptığı şeylerden bizleri menediyor. Namazı kılmayı, doğru olmayı, kimsesizlere ve fakirlere sadaka vermeyi, haram olan şeylerden sakınmayı, sözünde durmayı, emaneti sahibine vermeyi ve akrabaya iyi davranmayı emrediyor." dedin.

Eğer o zat hakkında söylediklerinin hepsi doğru ise şüphesiz O bir peygamberdir. Zaten ben bir peygamberin ortaya çıkacağını biliyordum, fakat O'nun sizin içinizden çıkacağını tahmin etmemiştim. Eğer O'nun yanına gitmem mümkün olsaydı, kendisiyle görüşmek için her türlü zahmete katlanırdım. Yanında olsaydım hizmet eder ayaklarını yıkardım. Yeminle söylüyorum ki O'nun mülkü, şu ayaklarımı bastığım yerlere ulaşacaktır.

Toplantı sona ermişti. Ebu Süfyan ve arkadaşları, oldukça şaşırmış bir şekilde saraydan ayrıldılar. Yolda giderken Ebu Süfyan, "Heraklius bile Muhammed'den korkuyor." demekten kendini alamadı.

Ertesi gün Rum Kayseri Heraklius; komutanlarını, yardımcılarını ve din adamlarını sarayın büyük salonuna topladı. Peygamberimizin elçisi Dihye bin Halife de oradaydı. Heraklius kalabalığa hitaben:

– Kitaplarda okuduğumuz Peygamber ortaya çıkmıştır. O'nun elçisi bize kadar ulaştı. Bildiğiniz gibi O'nun haberini bize getirdi. Gelin Peygambere tabi olalım. O'nun hükmü, mutlaka bir gün buralara gelecektir, diye başladı ve etkili bir konuşma yaptı.

Heraklius'un konuşması biter bitmez, salondakilerin hepsi başlarındaki külâhları havaya atıp homurdandılar:

– Sen, bizleri Hıristiyanlıktan dönmeye mi davet ediyorsun, diyerek salondan çıkmak için kapıya doğru yöneldiler.

Bu beklenmedik tavır üzerine Rum Kayseri Heraklius, onların salondan çıkarak halkı isyan ettirip kendisini tahttan indireceklerini düşündü. Durum çok kritik idi. Hemen bu duruma bir çözüm bulması gerekiyordu. Ayağa kalkarak:

– Ben dinimden dönmedim. Sizin de dönmenizi istemiyorum. Ancak ben, sizin dininize bağlılığınızı anlamak istedim, diye gür bir sesle onları uyardı.

Salondakiler, onun bu sözlerini duyunca sakinleşip yerlerine oturdular. Heraklius, saltanatının sona

ereceği kaygısıyla o anda imanını gizlemeyi tercih etmişti. Olaylar iyice yatışıp ortalık sakinleşince Peygamberimizin elçisi Dihye'yi odasına çağırdı. Elinde bir mektup vardı. Mektubu Dihye'ye verdi ve:

– Bu mektubu al. Şehirde Uskuf Dagatur adında bir papaz var. Onun sözü benden daha çok dinlenir. Çok bilgilidir ve Rumlar arasında ona çok saygı duyulur. Mektubu ona ver, dedi.

Hazreti Dihye de mektubu alarak saraydan ayrıldı. Zaten Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Hıristiyan âlimlerinden olan Dagatur'a verilmek üzere elçisine bir mektup daha vermişti. Hazreti Dihye, şehirde herkesin tanıdığı ve çok saygı duyduğu papazın evini kolayca buldu. Onunla tanışıp bir süre konuştuktan sonra Rum Kayseri Heraklius'un selâmını söyledi. Ardından da onun mektubunu Dagatur'a verdi. Dagatur, Heraklius'un mektubunu okuduktan sonra onu kitaplarından birinin arasına koydu.

Hazreti Dihye, geliş sebebini Dagatur'a daha detaylı anlattıktan sonra Peygamberimizin gönderdiği mektubu çıkarıp okumaya başladı:

"Müminlere selâm olsun!

Hiç şüphesiz Meryem oğlu İsa, Allah'ın pak ve nezih Meryem'e ilka ettiği Ruhu ve kelimesidir.

Ben; Allah'a ve Allah tarafından indirilenlere, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarına indirilenlere, Musa ve İsa'ya verilmiş olanlara ve bütün peygamberlere Rableri tarafından vahyedilenlere inanırım. Biz onlardan hiçbirini diğerlerinden ayırt etmeyiz. Hepsinin peygamberliğine inanırız. Biz Allah'a itaat eden Müslümanlardanız. Hidayete tabi olanlara selâm olsun."

Mektubu gözyaşları içinde dinleyen Dagatur, gözyaşlarını silerek konuşmaya başladı:

– Vallahi senin Efendin, Allah tarafından görevlendirilmiş hak bir peygamberdir. Biz O'nun sıfatlarını biliyoruz. O'nun özelliklerini kutsal kitaplarda yazılı bulmuşuz.

Papaz, bunları söyledikten sonra hemen Müslüman olduğunu ifade etti ve durumunu Peygamber Efendimize bildirmesini Hazreti Dihye'den istedi.

Uskuf Dagatur, her pazar kiliseye gidip orada toplanan Hıristiyanlara vaaz ettikten sonra, bir sonraki pazara kadar evine girer ve hiç dışarı çıkmazdı. Müslüman olduktan sonraki pazar günü, Hıristiyanlar yine kiliseye toplanıp onu beklemeye başladılar. Ama Dagatur, hasta olduğunu söyleyerek evinden dışarı çıkmadı. Bu hâli üç hafta sürdü. Hıristiyanlar onun durumundan iyice endişe etmeye başlamışlardı. Bir sonraki pazar günü yine kilisede

toplandılar ve onu beklemeye başladılar. Papaz gelmeyince:

– Ya o çıkar ya da biz onun yanına gideriz. Zaten o, şu Medineli elçi geldiğinden beri değişmiştir. Biz onun durumundan hoşlanmıyoruz, diye haber gönderdiler.

Dagatur, habercilere kiliseye geleceğini söyledikten sonra odasına gidip üzerine bembeyaz bir elbise giydi. Asasını da eline alarak kilisede onu bekleyenlerin yanına vardı. Kilisedekiler, onun ne yapacağını merak ediyorlardı. Onlara:

– Ey Rum topluluğu! Bize Son Peygamberin mektubu ulaştı. O, bizi yüce Allah'ın son dinine davet ediyor, dedi. Sonra da "Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur. Muhammed Allah'ın kulu ve Resûlüdür." diyerek Müslüman olduğunu ilan etti.

Dagatur sözünü bitirir bitirmez Rumlar, ona hücum ettiler ve öldürücü darbelerle oracıkta onu şehit ettiler. Hazreti Dihye, Dagatur'un Müslüman olmasına çok sevinmişken göz açıp kapayıncaya kadar Rumlar tarafından şehit edilmesine çok üzüldü. Karmakarışık duygularla oradan ayrılıp tekrar Heraklius'un sarayına gitti. Artık vazifesini tamamlamıştı. Rum Kayseri'ne şehirden ayrılmak istediğini söyledi. Bunun üzerine Heraklius ona, Peygamber

Efendimize ulaştırılmak üzere bir mektup ve çeşitli hediyeler verdi. Hazreti Dihye, onları alarak atına bindi ve Medine'ye dönmek üzere oradan ayrıldı. Resûlullahın verdiği görevi eksiksiz yerine getirmişti. Ancak gördüğü olayların tesirinden bir türlü kurtulamıyordu. Dagatur'un kendi halkı tarafından şehit edilmesi ve Rum ileri gelenlerinin, devlet büyükleri Heraklius'a isyan etmeleri bir türlü gözünün önünden gitmiyordu.

Bu düşüncelere iyice dalmıştı ki at kişnemeleri ve insan sesleri ile kendine geldi. Eşkıyalar etrafını çevirmişlerdi. Hazreti Dihye'yi atından indirdiler ve ne kadar değerli eşyası varsa hepsini aldılar. Sonra da hızla oradan uzaklaştılar. Hazreti Dihye, kısa bir şaşkınlıktan sonra eşkıyalardan arda kalan eşyaları arasında Heraklius'un mektubunu aradı, eşkıyalar mektuba dokunmamışlardı. Buna çok sevindi.

Atına binerek yoluna devam etti. Birkaç gün sonra da Medine'ye vardı. Vakit geçirmeden Peygamber Efendimizin huzuruna çıkarak başından geçenleri bir bir anlattı. Sonra da Rum Kayseri Heraklius'un mektubunu Efendimize verdi. Efendimizin isteği üzerine kâtiplerinden biri mektubu okumaya başladı:

"İsa'nın müjdelemiş olduğu Allah'ın Resûlü Muhammed'e, Rum Kayseri'nden,

Elçin mektubunla bana geldi. Şehadet ederim ki sen Allah'ın Resûlüsün. Biz seni zaten İncil'de yazılı bulmuştuk. Meryem oğlu İsa, senin geleceğini müjdelemişti. Ben Rumları sana inanmaya davet ettim. Ancak onlar buna yanaşmadılar. Onlar beni dinleselerdi, şüphesiz kendileri için hayırlı olurdu. Ben senin yanında bulunup sana hizmet etmeyi ne kadar arzu ederdim."

Mektubun okunması bitince Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

– Mektubum yanlarında bulunduğu sürece onların saltanatı devam edecektir.

Gerçekten de başta Heraklius olmak üzere Rum Kayserleri bu mektubu nesilden nesile emanet edip sakladılar.

İLK MÜSLÜMAN İRANLI VALİ

Davet elçilerinden Abdullah bin Huzafe, Mekke'de İslâm dini yayılmaya başladığı ilk günlerde Müslüman olmuş, müşriklerin eziyet ve baskılarına maruz kalarak çok çile çekmişti. Baskılar artınca da kardeşi Kays ile Habeşistan'a hicret edip, oradan da muhacirlerle birlikte Medine'ye dönmüştü.

İyi bir hatipti ve kıvrak bir zekâya sahipti. Üstün bir temsil yeteneği vardı. Verilen görevi hakkıyla yerine getirirdi.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), onu İran Kisra'sı Husrev Perviz'e hitaben yazdığı mektubu götürmekle görevlendirirken ona eşlik etmeleri için yanına bir heyet de verdi. Görevlendirilen heyet, zaman kaybetmeden yola çıktı ve yorucu bir yolculuktan sonra uçsuz bucaksız çölü aşarak İran topraklarına girdiler. Halkı ateşe tapan İran, devrin büyük imparatorluklarından biriydi.

Birkaç gün daha yol aldıktan sonra Kisra'nın sarayına yaklaştılar. Sarayın bahçe kapısına geldiklerinde muhafızlar hemen onları sorguya çektiler. Abdullah bin Huzafe'nin elçi olduğunu öğrenince onu içeri alıp devesini de bahçedeki özel bir yere götürdüler. Hazreti Abdullah'ı elçilerin bekletildiği salona götürdükten sonra, onun durumunu ve görüşme isteğini İran Kisra'sı Husrev Perviz'e haber verdiler. Kisra, elçinin görüşme isteğini kabul ederek adamlarına:

– Derhâl salon süslensin, prens ve komutanlar da toplansın, diye emretti.

Öğleye kadar Kisra'nın istediği gibi salon süslendi. Prensler, komutanlar ve sarayın ileri gelenleri toplanıp beklemeye başladılar. Kısa bir süre sonra da Husrev Perviz gelip tahtına oturdu. Her şey tamamdı. Kisra, muhafızlarına elçinin getirilmesini emretti.

Efendimizin davet elçisi Abdullah bin Huzafe, muhafızlar arasında İran Kisrası'nın huzuruna getirildi. Kisra, mektubun elçiden alınıp okunmasını görevlilere emretti. Ancak Hazreti Abdullah:

– Hayır, olmaz çünkü Resûlullah mektubu bizzat sana vermemi emretti, deyince Kisra:

– Öyleyse yaklaş, dedi.

Elçi iyice yanına yaklaşınca, Kisra mektubu onun elinden aldı ve kâtibine verdi. Mektup, kâtip tarafından okunmaya başlandı. Ancak Husrev Perviz mektubun:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'den İranlıların büyüğü Kisra'ya" diye başladığını duyunca çok kızdı ve oturduğu yerden kalkıp mektubu kâtibin elinden alarak küstahça yırtıp yere attı. Sonra da haddini aşarak Efendimizin elçisine çıkıştı:

– Mülk ve saltanat bana mahsustur. Benim bu hususta ne yenilgiye uğramaktan, ne de bana ortak çıkacağından dolayı asla endişem ve korkum yoktur!

Ardından da:

– Derhâl bu adamı dışarı çıkarın, diye bağırdı.

Bunun üzerine askerler, Efendimizin elçisi Hazreti Abdullah'ı dışarı çıkardılar. Salondakilerde korku ve sessizlik hâkim olmuştu. Apar topar salondan çıkarılan Hazreti Abdullah, gördüğü muameleye özellikle de Peygamber Efendimizin mektubunun yırtılmasına çok üzülmüştü. Ama yapabileceği bir şey yoktu. Kisra'nın okumaya tahammül edemediği mübarek mektupta şunlar yazılı idi:

"Doğru yolda gidenlere, Allah'a ve Peygamberine iman edenlere, bir Allah'tan başka ilâh olmadığına,

O'nun hiçbir ortağı da bulunmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şehadet edenlere selâm olsun!

Ben seni İslâm'a davet ediyorum. Çünkü ben, bütün insanlara peygamber olarak gönderildim. Müslüman ol ki selâmete eresin! Eğer davetimden yüz çevirirsen, kavminin günahı senin boynuna olsun!"

Kisra'nın sarayından ayrılan Hazreti Abdullah, yolda giderken "Ne olursa olsun ben, Resûlullahın emrini yerine getirdim." diyerek kendini teselli ediyordu. Akşam karanlığı bastırmadan şehrin sınırlarını geçti.

Kısa bir süre sonra Kisra, adamlarına elçi Abdullah'ın tekrar huzuruna getirilmesini emretti. Ancak bütün aramalara rağmen askerler onu şehirde bulamadılar. Efendimizin elçisinin şehirden ayrıldığını anlayan Kisra, çevredeki valilere onun yakalanıp getirilmesi için haber saldı. Ancak Hazreti Abdullah, çoktan İran sınırlarını aşıp Medine sınırlarına ulaştığından hiçbir vali onu bulamadı.

Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Medine'ye varan Hazreti Abdullah, doğruca Mescid-i Nebevî'ye gitti. Efendimize yaşadıklarını olduğu gibi anlattı. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Hazreti Abdullah'ın anlattıklarını dinledikten sonra ellerini kaldırarak:

– Ya Rabbi! Nasıl o benim mektubumu parçaladı, Sen de onu ve mülkünü parçala, dedi.

Diğer yandan Efendimizin davet mektubunu yırtma küstahlığında bulunan Kisra'nın kızgınlığı bir türlü dinmiyordu. Kendi kendine sık sık:

– Bu adam kim oluyor da bana mektup yazıyor. Ben ki İran Kisrası'yım. Nasıl oluyor da mektuba önce kendi adını sonra benim adımı yazıyor, diyordu.

Bu kızgınlıkla yardımcılarını çağırdı. Onlara:

– Derhâl Yemen'deki valim Bazan'a, Hicaz'a güçlü adamlar göndererek O'nu alıp benim huzuruma getirmesini iletin, diye emretti.

Denilen yapıldı ve Kisra'nın emri hemen valiye iletildi. Vali Bazan, emri alır almaz yardımcısını ve Ebanuh adındaki kâtibini Medine'ye gitmek üzere görevlendirdi. Yardımcısına Peygamberimize iletilmek üzere bir de mektup veren Bazan, yanlarına bir de İranlı yardımcı tayin etti. Yardımcısına:

– Medine'ye varınca o adamla konuş, durumu öğren bakalım, neyin nesidir. Öğren de bana bilgi getir, diyerek onları uğurladı.

Valinin adamları hemen yola çıktılar. Medine'ye varınca sora sora Peygamberimizin mescidinin yerini öğrendiler ve doğruca oraya gittiler. Kılık kıyafetlerinin farklılığından yabancı oldukları anlaşıldığı

için kısa sürede herkes merakla onların etrafına toplandı.

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), İran'dan geldiklerini öğrendiği elçileri mescitte kabul etti. Ensar ve muhacirden birçok sahabe de oradaydı. Bazan'ın elçilerinden Ebanuh, valinin kısa yazılmış mektubunu çıkarıp okudu. Mektupta, Resûlullahın, elçilerle birlikte Kisra'nın huzuruna gitmesi emrediliyordu. Mektup okunduktan sonra valinin yardımcısı:

– Kisra Husrev Perviz, valimiz Bazan'a seni, ona teslim etmesi için emir verdi. Biz de seni valimize götürmeye geldik, dedi.

Elçiyi dikkatle dinleyen Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem):

– Hele bu gece sabredin, yarın size gereken cevabı veririm, dedi.

Sabah olunca elçiler, tekrar Peygamber Efendimizin huzuruna kabul edildiler.

Allah Resûlü onlara:

– Allah falan gecede oğlu Şireveyh'i, Kisra'ya musallat etti ve Kisra, oğlu tarafından öldürüldü, dedi.

Efendimizin bu haberi üzerine şaşıp kalan elçiler:

– Sen ne dediğini biliyor musun? Valimize bunu mu yazalım, deyince Efendimiz Aleyhisselâm:

– Evet, yazın ve ona, eğer Müslüman olursa hâlen valisi olduğu yerin idaresini ona vereceğimi söyleyin, dedi. Ayrıca "Bazan'a deyiniz ki benim dinim ve hâkimiyetim, Kisra'nın mülk ve saltanatının ulaştığı yerlere kadar ulaşacaktır." diye de ilave etti.

Bazan'ın adamları, şaşkınlık içinde atlarına binerek oradan ayrıldılar. Birkaç gün süren yolculuktan sonra tekrar Yemen'e döndüler. Hemen valinin huzuruna çıktılar. Günlerdir haber bekleyen vali, adamlarına derhâl olup bitenleri anlatmalarını istedi. Onlar da Medine'de gördüklerini ve duyduklarını bir bir anlattılar. Peygamber Efendimizin söylediklerini valiye bildirdiler.

Vali, onları dinledikten sonra:

– Vallahi bunlar, kral sözleri değildir. Öyle zannediyorum ki bu zat, dediği gibi bir peygamberdir, dedi.

Sonra da onlara:

– O'nu nasıl buldunuz, nasıl bir insan, bana anlatınız, diyerek daha fazla bilgi istedi.

Adamlar:

– Biz O'ndan daha heybetli, hiçbir şeyden korkmayan ve muhafızsız bir hükümdar görmedik. Çok

mütevazı ve yaya olarak halkın arasında dolaşıyor, diye cevap verdiler.

Vali onları dikkatle dinledikten sonra:

– Bir süre daha bekleyelim. Hem Kisra hakkında söyledikleri sözün doğruluğunu görelim. Eğer O'nun dedikleri doğru çıkarsa O gerçekten peygamberdir. Eğer söyledikleri doğru çıkmazsa o zaman gereğini yapar, O'nu askerlerle alıp Kisra'ya götürürüz, dedi.

Vali Bazan, sabırsızlıkla Kisra'nın durumuyla ilgili haberi beklemeye başladı. Birkaç gün sonra Kisra'nın oğlu Şireveyh'ten valiye bir mektup ulaştı. Bazan, mektubu elçilerden alarak okumaya başladı. Mektupta Şireveyh şunları söylüyordu:

"Ben Kisra'yı öldürdüm! Bu mektubum sana ulaşınca benim namıma halkın biatini al. Kisra'nın sana yazmış olduğu Medine'deki zat hakkında sana benden yeni bir emir gelinceye kadar bekle ve hiçbir şey yapma!"

Valinin kâtibi, Peygamberimizin "Kisra falan gece öldürüldü." dediği tarihi defterine yazmıştı. Hemen o tarihi Şireveyh'ten gelen mektuptaki tarihle karşılaştırdılar. Tam tamına aynı tarihe denk geliyordu. Bazan'ın hayret ve şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. Bu mucize karşısında şunları söylemekten kendini alamadı:

– Vallahi Muhammed Allah'ın Peygamberidir.

Bunları söyledikten sonra da hemen orada Müslüman olduğunu ilan etti. O, Müslüman olunca bütün Yemen halkı da kısa sürede Müslüman oldu.

Birkaç gün sonra Yemen valisi Bazan, Müslüman olduğunu bir mektupla Peygamberimize haber verdi. Ayrıca O'na bazı değerli hediyeler de gönderdi. Onun durumunu haber alan Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Bazan'ı Yemen valisi olarak tayin etti. Peygamberimizin tayin ettiği ilk vali olan Bazan, aynı zamanda ilk Müslüman İranlı vali oldu.

MISIR HALKININ BÜYÜĞÜ MUKAVKIS'A

Mısır Hükümdarı'na gidecek olan Hatıb bin Ebu Belta, Yemen'de doğup büyümüş ve çok genç yaşta memleketinden ayrılarak Mekke'ye göç etmişti. Orada yerleşmiş ve evlenip çoluk çocuk sahibi olmuştu. İyi bir süvari olmasının yanında güzel konuşması ve şairliği ile de ün salmıştı. Medine'ye hicretten önce Müslüman olmuş, Peygamber Efendimiz Medine'ye hicret edilmesine izin verince o da hicret etmişti. Sık sık ticaret için gittiği Mısır hakkında birçok bilgiye sahipti.

Efendimizden davet mektubunu aldıktan sonra gece gündüz yol alarak birkaç gün içinde Mısır'a ulaştı. Soruşturarak Mukavkıs'ın İskenderiye'deki sarayında olduğunu öğrendi ve doğruca saraya gitti. Sarayın kapısına varınca askerler sordular:

– Söyle bakalım yabancı, adın nedir?

– Hatıb bin Ebu Belta.

– Nereden geliyorsun?

– Medine'den.

– Peki, Mısır'a niçin geldin?

– Ben elçiyim, Hükümdarınıza bir mektup getirdim.

Bu kısa konuşmadan sonra saray kapıcıları onu içeri alıp Mukavkıs'ın kapıcısına teslim ettiler. Kapıcı, Hatıb'la bir süre sohbet etti. Onu iyice tanıyıp gayesini öğrendikten sonra oldukça saygılı davrandı.

O sırada Hükümdar Mukavkıs, büyük bir salonda toplantı yapıyordu. Kapıcı, hemen içeri girip Peygamberimizin elçisinin durumunu Hükümdar'a anlattı. Görüşme isteğini iletti. Mukavkıs, görevliyi dinledikten sonra elçinin huzuruna alınmasını emretti. Görevliler vakit kaybetmeden elçiyi içeri aldılar. Hazreti Hatıb, salona girdi, Mukavkıs'a iyice yaklaşınca mektubu çıkarıp ona uzattı. Mukavkıs, bir hükümdara yakışır şekilde mektubu saygıyla aldı ve okunması için kâtibine verdi. Kâtip mektubu okumaya başladı:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın kulu ve Resûlü Muhammed'den, Mısır halkının büyüğü Mukavkıs'a!

Allahu Teâlâ'nın hidayetine tabi olana selâm olsun. Bundan sonra ben seni İslâm'a davet ederim.

Müslüman ol ki kurtuluşa eresin. Böylece Allahu Tealâ, sana iki kat mükâfat verir. Eğer yüz çevirirsen Mısır halkının günahı senin üzerine olur.

De ki: 'Ey ehli kitap! Sizinle bizim aramızda birleşeceğimiz müşterek ve adil şu sözde karar kılalım: Allah'tan başkasına ibadet etmeyelim. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah'ı bırakıp kimimiz kimimizi ilâhlaştırmayalım.' Eğer bu daveti reddederlerse: 'Bizim Allah'ın emirlerine itaat eden müminler olduğumuza şahit olun.' deyin. (Âl-i İmrân sûresi, 64. âyet)"

Mektubun okunması bitince Mukavkıs, saygılı bir şekilde elçiye dönerek:

– Hayırlı olsun, dedi.

Daha sonra mektubu aldı. Fildişinden yapılmış bir kutu getirtti. Mektubu kutuya koyup mühürledi. Ardından da onun saklanmasını ve korunmasını emretti. Hatıb bin Ebu Belta'yı çok iyi ağırladı, ona ikram ve iltifatta bulundu. Elçinin sarayda misafir edilmesini, ona iyi davranılmasını emretti.

Mukavkıs, ertesi gün komutanlarını ve devletin ileri gelenlerini toplantıya çağırdı. Herkes salondaki yerini alınca Efendimizin elçisi Hazreti Hatıb'ı da içeriye davet etti. Salondakiler neler olacağını merak ediyorlar, Hazreti Hatıb ise kralın ne yapacağını

öğrenmek için sabırsızlanıyordu. Herkes yerini alınca Mukavkıs, Hazreti Hatıb'a dönerek:

– Ben iyice anlamak istediğim bazı şeyleri sana soracağım. Bunun için seni çağırdım.

– Buyur sor, konuşalım.

– Seni bana elçi olarak gönderen zat gerçekten Peygamber mi?

– Evet.

– Öyleyse O, kendisini öz yurdu olan Mekke'den, Medine'ye sürgün eden kavminin helak edilmesi için neden beddua etmedi?

Hazreti Hatıb biraz düşündükten sonra:

– Sen, Meryem oğlu İsa'nın peygamber olduğuna inanıyor musun, diye sordu.

– Evet, hiç kuşkusuz şehadet ederim.

– İsa'yı da kavmi yakalayıp çarmıha gererek öldürmek istedikleri zaman, İsa da kavmine beddua etmedi. Allahu Tealâ onu koruyup mükâfatlandırdı. Hâlbuki İsa da kavminin helak edilmesi için beddua etse olmaz mıydı?

Hazreti Hatıb'ın bu cevabına karşılık Mukavkıs, söyleyecek bir şey bulamadı. Elçiye sözlerini bir kaç kez tekrarlattı. Ardından da:

– Çok güzel cevap verdin. Gerçekten de sen, hikmet sahibi bir zatın yanından geliyorsun, dedi.

Bu konuşmalardan sonra toplantı sona erdi.

Birkaç gün sonra bir gece Mukavkıs, Peygamberimizin elçisini özel odasına çağırdı. Yanlarında bir de tercüman vardı. Bir süre konuşulduktan sonra Efendimizin elçisi Hazreti Hatıb, Musa Peygamber zamanındaki Firavun'u kastederek:

– Ey Hükümdar! Senden önce burada bir hükümdar vardı. O, Mısır halkına karşı 'En büyük tanrı benim.' diyerek Rab olduğunu iddia etmişti. Allahu Tealâ, onu dünyada cezalandırarak ondan intikam aldı. Sen ibret al da başkasına kötü ibret olma, dedi.

Bunun üzerine Mukavkıs:

– Ama bizim bir dinimiz var. Biz, bu dinimizi ondan daha hayırlısı olmadıkça terk etmeyiz, dedi.

Hazreti Hatıb ise sözlerine şöyle devam etti:

– Senin dininden daha hayırlı olan din, hiç şüphesiz İslâm'dır. Biz, seni, Allah'ın bu son dinine davet ediyoruz ki Allah dinini onunla tamamlamıştır. Hazreti Muhammed Aleyhisselâm, yalnız seni değil bütün insanları İslâm'a davet ediyor. O aynı zamanda, İsa'nın geleceğini haber verdiği son peygamberdir. Nasıl ki Musa peygamber de İsa'nın geleceğini haber vermişti.

Peygamberimizin elçisi, bu konuşmalardan sonra onu açıkça İslâm'a davet edince Mukavkıs:

– Ben bu Peygamberin durumunu günlerdir düşünüyorum. Senden öğrendiğime göre O'nun emir ve yasaklarında akla uygun olmayan bir şey yok. Anladım ki bu kişi; ne sihirbaz, ne kâhin ne de bir yalancıdır. Peygamberlik sıfatlarının hepsi O'nda mevcuttur. Ama biraz daha düşünmem ve seninle konuşmam gerekir, dedi.

Gece geç vakte kadar konuştular. Konuşmalar bitince odalarına çekilip uykuya daldılar. Aradan birkaç gün daha geçti. Mukavkıs elçiyi beş gün misafir etti. Ona çok hürmet ediyor, ikramlarda bulunuyordu. Dördüncü günün akşamında Hazreti Hatıb'ı tekrar odasına çağırdı. Hazreti Hatıb onun yanına, "Acaba bu sefer Müslüman olacak mı?" diye düşünerek gelmişti. Mukavkıs tercümanı vasıtasıyla:

– O'nun hakkında birkaç şey daha soracağım, ama doğru cevap vermelisin, dedi.

Hazreti Hatıb:

– Hiç şüpheniz olmasın. İstediğini sor. Ben sana ancak doğruyu söyleyeceğim, diye cevap verdi.

– Muhammed insanları neye davet ediyor?

– Yalnız Allaha ibadet etmeye, gece ve gündüzde beş vakit namaz kılmaya davet ediyor. Ramazan orucunu tutmayı, Kâbe'yi haccetmeyi, verilen sözde

durmayı emrediyor. Ölmüş hayvan etini yemekten men ediyor.

– Peki, O'nun şeklini, fiziki görünüşünü bana anlat.

– Orta boyludur, ne uzun ne de kısadır. İri yapılı ve heybetlidir. Yüzü ayın on dördü gibi aydındır. Saçları az kıvırcıktır, saçlarını kulak yumuşağına kadar uzatır.

Mukavkıs elçiyi dinledikten sonra söze karışarak:

– Anlatmadığın bazı şeyler daha kaldı. O'nun gözlerinde azıcık kırmızılık, sırtında da peygamberlik mührü olması gerekir. O, hayvana biner, yünden elbise giyer, hurma ve az etli yemek yer. Hediye kabul eder, ancak sadaka kabul etmez. Fakir ve yoksullarla oturur, onlara yardım eder.

– Doğru söyledin, dedi Hazreti Hatıb:

– Evet, bu özelliklerin hepsi O'nda vardır.

Mukavkıs sözlerine şöyle devam etti:

– Ben gelecek bir peygamberin daha kaldığını biliyordum. Biz, kitaplarımızda O'nun bu özelliklerini, yazılı bulmuştuk. Fakat ben O'nun Şam'da geleceğini sanıyordum. Çünkü peygamberlerin çoğu orada ortaya çıkmışlardı. Gerçi Son Peygamberin sert, kayalık bir yerde, yokluk kıtlık ülkesinde

çıkacağını da kitaplarımızda okumuştuk. Demek ki orası Mekke imiş.

Hazreti Hatıb, Hükümdar'ı heyecanla dinliyordu. "Acaba Müslüman olacak mı?" diye düşünürken Mukavkıs'ın şu sözleriyle kendine geldi:

– O Peygamber, ülkelere hâkim olacak. Kendinden sonra O'nun sahabileri, bu topraklarımıza kadar gelip yerleşecekler. Fakat O'na uymak hususunda halkım beni dinlemez. Üstelik ben saltanatımdan ayrılamaya kıyamayacağım. Bu konuda bir kelime bile söylemem. Başka kimselere de bu konuda konuşmak istemem.

Bu sözlerden sonra Hazreti Hatıb, artık umudunu iyice yitirmişti. Bu konuşmasıyla Mukavkıs, Müslüman olmayacağını açıkça ifade etmiş oluyordu. Kısa bir sessizlikten sonra Mukavkıs, Arapça yazan kâtibini çağırttı. Peygamber Efendimize hitaben bir mektup yazdırdı. Sonra da mektubu, bazı kıymetli hediyelerle birlikte Efendimize iletilmek üzere elçi Hatıb'a verdi. Hatıb Hazretleri, mektubu ve hediyeleri aldıktan sonra saraydan ayrılmak üzereydi ki Mukavkıs yanına gelerek:

– Seni yolculuk sırasında koruyacak muhafızlarım da sana eşlik edecek. Hemen ülkemi terk et ve Mısır halkından kimseye hiçbir şey söyleme. Kimse ağzından bir tek kelime bile duymasın, dedi.

Hazreti Hatıb, yanında muhafızlar olduğu hâlde saraydan ayrıldı. İskenderiye'den ayrılıp yollarına devam ettiler. Birkaç gün sonra da Mısır topraklarından çıkarak Arabistan topraklarına girdiler. Bu sırada Şam'dan Medine'ye gitmekte olan bir kafileye rastladılar. Hazreti Hatıb o kafileye katıldı. Muhafızlar da ülkelerine dönmek üzere oradan ayrıldılar.

Kafileyle birlikte Medine'ye gelen Hatıb bin Ebu Belta, hiç vakit kaybetmeden Peygamberimizin huzuruna çıktı. Mısır'da yaşadıklarını, saraydaki durumu, Mukavkıs'ın hâlini birer birer Peygamberimize anlattı. Mukavkıs'ın gönderdiği hediyeleri takdim etti. Hediyeler arasında bembeyaz sevimli bir katır da vardı. Müslümanlar ilk defa böyle ak tüylü bir katır görüyorlardı. Sevimli katıra "düldül" adı verildi. Peygamber Efendimiz zaman zaman ona binerdi.

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) hediyeleri kabul ettikten sonra, Mukavkıs'ın gönderdiği mektubun okunmasını istedi. Kâtiplerden biri mektubu okudu:

"Muhammmed bin Abdullah'a, Mısır halkının büyüğü Mukavkıs'tan,

Selâm olsun sana.

Bundan sonra derim ki mektubunu aldım okudum. Mektubunda zikrettiğin ve beni davet ettiğin şeyleri anladım. Gelecek bir Peygamber daha olduğunu biliyordum. Ancak O'nun Şam'da ortaya çıkacağını tahmin ediyordum. Elçini ağırladım. Sana çeşitli hediyeler gönderdim. Selâm olsun sana."

Mektup okunup bitince Hazreti Hatıb, Mukavkıs'ın, mektupta söylediği şeyler hakkındaki düşüncelerini daha ayrıntılı şekilde anlattı. Mukavkıs, Peygamberimizin risaletini tasdik etmişti, ancak saltanatı elinden gider endişesiyle ne halkına olup bitenlerden bahsetmiş ne de Müslüman olmuştu. Saltanat ve hükümdarlık sevgisi, onu iman saadetinden mahrum bırakmıştı. Allah Resûlü, elçisi Hatıb bin Ebu Belta'yı dinledikten sonra Mukavkıs'ı kastederek:

– Bedbaht adam! Saltanatına kıyamadı. Fakat vazgeçemeyip, üzerine titrediği saltanatı, kendisine kalmayacaktır, buyurdu.

GASSAN ELÇİSİ HAZRETİ ŞÜCA

Gassan Hükümdarı Haris'e davet mektubu götürmek üzere seçilen elçi Şüca bin Ebu Vehb, ilk Müslümanlardan idi. Önce Habeşistan'a, daha sonra da Medine'ye hicret etmiş ve iki defa muhacir olma payesini elde etmişti. Başta Bedir, Uhud ve Hendek savaşları olmak üzere Peygamber Efendimizle birlikte bütün savaşlara katılmıştı. Oldukça etkili bir konuşma tarzı olan Hazreti Şüca, birçok ülkeyi ve bölgeyi gezip görmüştü.

Gassaniler, Hıristiyanlığı kabul etmiş çok güçlü bir kabile idi. Yemende yaşıyorlardı, ancak o bölgede bulunan Marib Barajı'nın yıkılması sonucunda büyük bir sel felaketi meydana geldi. Yaşadıkları bölge sular altında kalınca Gassaniler de oradan göç etmek zorunda kaldılar. Suriye'ye gelip Şam bölgesine yerleştiler. Bölge o dönemde Rum hâkimiyetinde bulunuyordu. Ancak Rum Kayseri, çok güçlü bir

kabile olan Gassanilerin oraya yerleşmelerine ses çıkarmadı. Gassaniler de Sasani Devleti'ne karşı Bizans'ı savunarak onlara yardımcı oldular. İlerleyen yıllarda yardımlarından dolayı Rum Kayseri Heraklius, Haris'e taç giydirmişti.

Efendimizin davet mektubunu büyük bir hürmetle alan Hazreti Şüca, Allah Resûlünden bir süre ayrı kalacağının hüznü ve şerefli bir vazife almış olmanın sevinciyle Medine'den ayrıldı. Zorlu bir yolculuğun ardından birkaç gün sonra Gassanilerin yaşadığı bölgeye ulaştı. Etrafa göz gezdirdikten sonra Gassan Hükümdarı'nın uzaktan görünen sarayına doğru atını sürmeye başladı. Sarayın kapısına varıp da muhafızlara Hükümdar Haris ile görüşmek istediğini söyleyince muhafızlar, onu Haris'in kapıcısına götürdüler. Rum asıllı bir Hıristiyan olan kapıcı Mira, çok cana yakın ve yardımsever bir insandı. Hazreti Şüca'ya Gassan'a niçin geldiğini sorunca Şüca:

– Ben Mekke'de ortaya çıkan Son Peygamberin elçisiyim. Efendimiz Aleyhisselâm, sizin Hükümdarınıza iletmem için bir mektup gönderdi. Mektubu en kısa sürede ona ulaştırmam lazım, dedi.

Mira:

– Ama Hükümdarımız bu günlerde sarayında değil. Onunla hemen görüşemezsin, deyince Hazreti Şüca:

– Peki, nerede, saraya ne zaman gelir, diye sordu.

Kapıcı Mira şöyle cevap verdi:

– Rum Kayseri Heraklius, bugünlerde Kudüs'te bulunuyor. Dönüşte Gota bölgesinden geçecekmiş. Hükümdarımız, onu misafir etmek ve ona hediyeler sunmak için hazırlıklar yapıyor. Ancak hazırlıklar sona erdikten sonra görüşebilirsin.

Sarayın kapıcısından aldığı cevaplar üzerine orada birkaç gün beklemeye karar veren Hazreti Şüca, bu sırada saraya gidip gelmeye devam etti. Bu süre içerisinde çevreyi iyice tanıma imkânı da bulmuş, Mira ile de arkadaş olmuşlardı. Fırsat buldukça sohbet ediyorlardı.

Bir gün yine sohbet ederlerken Mira Hazreti Şüca'ya:

– Bana, seni buraya gönderen Efendinin özelliklerini anlatır mısın, dedi.

Bunun üzerine Hazreti Şüca, Peygamber Efendimizin sıfatlarını bir bir anlatmaya başladı. Hükümdarın kapıcısı Mira, Hazreti Şüca'yı çok dikkatli bir şekilde dinliyor, o anlattıkça heyecanlanıyor ve sık sık sorularla onun sözünü kesiyordu. Sonunda daha fazla dayanamayarak ağlamaya başladı. Hazreti Şüca şaşırmıştı. Mira gözyaşlarını eliyle sildikten sonra:

– Ben İncil'i okumuş bir insanım. Senin anlattığın Peygamberin sıfatlarının ve O'nun insanları nelere davet edeceğinin, orada aynen yazılı olduğunu görmüştüm. Fakat ben o Peygamberin Şam tarafında ortaya çıkacağını sanıyordum. Allah'ın takdirine bakın ki Son Peygamber Mekke'den imiş.

Mira, İslâm dini ve Peygamber Efendimiz hakkında birkaç soru daha sorduktan sonra:

– Bu dine girebilmem için ne yapmam gerekir, dedi.

Hazreti Şüca:

– Allah'a ve Resûlüne inanman, bu dine girmen için yeterlidir, deyince Mira:

– Sen şahit ol ki ben, O'nun peygamberliğine inandım ve O'nu yürekten tasdik ediyorum, diyerek iman etti.

Sonra da Hazreti Şüca'ya:

– Aman benim Müslüman olduğumu kimse duymasın. Çünkü Hükümdarımız Haris, bu durumu duyarsa beni öldürür. Üzülerek söylemeliyim ki ondan hayır gelmez, dedi.

Ertesi sabah Gassan Sarayı'nın içinde ve dışında her zamankinden farklı bir hareketlilik göze çarpıyordu. Hazreti Şüca, hemen Mira'nın yanına gitti ve bir yolunu bulup onunla görüştü. Mira, ona Hükümdar

Haris'in geldiğini ve en kısa sürede onunla görüşmesini sağlayacağını söyledi.

Hazreti Şüca, Resûlullah'ın davet mektubunu bir an önce Hükümdara iletmek için sabırsızlanıyordu. Nihayet Hükümdar tahtına oturdu, tacını giydi. Yardımcıları ve saray görevlileri de yerlerini almışlardı. Ardından Hazreti Şüca'nın huzuruna çağrılmasını emretti. Elçi, hiç vakit kaybetmeden mektubu ona sundu. Haris, mektubu alıp dikkatle ve oradakilerin duyacağı şekilde okumaya başladı:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'den Haris bin Ebu Şemmer'e,

Doğru yolda olanlara, Allah'a iman ve Peygamberini tasdik edenlere selâm olsun! Ben seni, eşi ve ortağı olmayan Allah'a imana davet ediyorum. Davetimi kabul edersen hükümdar olarak yine mülkün seninle kalacaktır."

Haris, mektubu okudukça hiddetleniyordu. Bu duruma şahit olan saray erkânı, endişelenmeye başlamıştı. Mektubu sonuna kadar okuyan Hükümdar, çok kaba ve saygısızca onu yere attı. Herkes şaşkın ve endişeliydi. Hazreti Şüca, Peygamber Efendimizin mektubunun yere atılmasına çok üzülmüştü. Haris, hiddetli ve kızgın bir şekilde yerinden doğrularak:

– Saltanatımı benden kim alacakmış görelim bakalım, diye haykırdı.

Salonda çıt çıkmıyordu. Mira da çok üzgündü. Dostu Şüca'nın öldürüleceğini düşünüyor ve kurtulması için ona dua ediyordu. Haris'in öfkesi ise bir türlü dinmiyordu. Sözlerini şöyle bitirdi:

– Senin Efendin Yemen gibi uzaklarda olsa bile, O halkıyla üzerime gelmeden ben askerlerimle O'na saldıracağım.

Gecenin ilerleyen vakitlerine kadar salondan ayrılmayan Haris, bir aralık tahtından indi ve Hazreti Şüca'ya dönerek:

– Memleketine döndüğün zaman Efendine gördüklerini iyice anlat, dedi.

Ardından da ordusunun hazırlanmasını ve o sırada Kudüs'te bulunan Rum Kayseri Heraklius'a bir mektup yazılmasını emretti. Mektupta, ordusuyla Allah Resûlünün üzerine saldırmak istediğini anlatıyor ve bu konuda Heraklius'un ne düşündüğünü soruyordu. Heraklius'un mektuba cevabı kısa sürede geldi.

Rum Kayseri mektubunda:

– Sakın O'nun üzerine varayım deme! İstersen Kudüs'e gel görüşelim, diyordu.

Heraklius'un mektubu okunduktan sonra Gassan Hükümdarı Haris, Efendimizin elçisi Şüca'yı tekrar huzuruna çağırttı. Haris'in öfkesi biraz olsun dinmişti:

– Efendinin yanına ne zaman dönmek istiyorsun, diye elçiye sordu.

Hazreti Şüca da:

– Yarın, diye cevap verdi.

Bu kısa görüşmeden sonra saray görevlilerinden birini çağırarak, elçiye yüz altın bahşiş verilmesini emretti ve huzurundan çıkartılmasını söyledi.

Saraydan ayrıldıktan sonra yol hazırlığı yapmaya başlayan Şüca Hazretleri, ertesi gün Mira ile vedalaştıktan sonra yola çıkmak üzere atına bindi. Bu sırada Mira ona:

– Resûlullaha benden çok selâm söyle. Ben belki de O'nu hiç göremem. O'na Müslüman olduğumu haber ver, dedi.

Mira, atını mahmuzlayarak oradan uzaklaşan Hazreti Şüca'nın ardından hüzünle baktı. Kendisinin Müslüman olmasına vesile olan dostunu gözden kayboluncaya kadar buğulu gözlerle izledi.

Hazreti Şüca, sarayda yaşadıklarını düşünerek yoluna devam ediyordu. Haris'in sözleri ve davranışlarının üzüntüsünü yaşıyor, özellikle de Peygamber

Efendimizin mektubunun yere atılmasını bir türlü kabullenemiyordu. Ancak Mira'nın Müslüman olmasına seviniyor, onunla teselli buluyordu.

Uzun süren bir yolculuktan sonra Medine'ye vardı. Evine uğramadan doğruca Mescid-i Nebevî'ye gitti. Bu sırada Allah Resûlü de mescitteydi. Efendimizle ve sahabilerle selâmlaştıktan sonra Efendimizin izniyle; Haris'in sözlerini, davranışlarını ve mektuba karşı sergilediği küstahça tavrı bir bir anlattı. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) elçisini dikkatle dinledikten sonra:

– Onun saltanatı yok olsun, buyurdu.

Bundan sonra Hazreti Şüca, Efendimize Haris'in sarayının kapıcısı Mira'nın selâmını söyledi ve onun Müslüman olduğunu müjdeledi. Bu haber, Efendiler Efendisini çok memnun eti.

Peygamber Efendimizin Gassan Hükümdarı Haris hakkındaki bedduası kabul oldu ve Haris bir yıl sonra öldü. Onun yerine geçen Cebele bin Eyhem, ülkenin son hükümdarı oldu ve Gassan Hükümdarlığı kısa sürede yıkılıp gitti.

ALLAH RESÛLÜNDEN YEMAME MELİKİ'NE

Elçilerden Salit bin Amr, davet mektubunu aldıktan sonra durup dinlenmeden yol alarak Yemame'ye vardı. Yemame Meliki Hevze bin Ali, Peygamberimizin elçisi Salit bin Amr'ı hiç bekletmeden sarayına aldırdı. Oldukça yorgun olan Hazreti Salit, bir süre elçilerin misafir edildiği yerde dinlendi. Ertesi gün elçiyi huzuruna çağırtan Melik, salonda bir ziyafet hazırlatmıştı. Peygamberimizin elçisine çok iyi davranan ve ona ikramlarda bulunan Hevze, yemekten sonra kendisine sunulan davet mektubunun okunmasını emretti. Bunun üzerine Resûlullahın mühürlediği mektup açıldı ve görevli tarafından okunmaya başlandı:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resûlü Muhammed'den Hevze bin Ali'ye,

Doğru yolda gidenlere selâm olsun. İyi bil ki benim dinim, dünyanın en uzak ufuklarına kadar parlayacaktır. Ey Hevze! Müslüman ol ki kurtuluşa eresin. Eğer Müslüman olursan hükmün altındaki memleketin idaresini yine sana bırakırım."

Mektubun okunması bitince Yemame Meliki Hevze, sözleri ve davranışları ile daveti kibarca reddetti ve salondakiler birer ikişer oradan ayrıldılar. Efendimizin elçisi Hazreti Salit ile Hevze baş başa kalmışlardı. Hazreti Salit, onu son defa İslâm'a davet etmek istiyordu. Kendini toparlayarak konuşmaya başladı.

– Ey Hevze! Şüphesiz sen kavminin ulu kişisisin. Ancak senin ulu sandığın ve kendilerine yöneldiğin kimselerin cesetleri çürümüş bulunmaktadır.

Hevze, elçiyi dikkatlice dinliyordu. Çok şaşırmıştı. Elçi ona öğüt veriyordu. İlgisini çekmiş olmalı ki onun konuşmasına engel olmadı.

Hazreti Salit konuşmasına devam etti:

– Ulu kişi; iman etmiş, Allah'ın emirlerine uymuş ve yasaklarından sakınmayı kendisine ilke edinmiş olandır. Eğer kavmin iman etmişse, sakın onları kendi görüşünle doğru yoldan saptırayım deme. Ben Allah'a ibadeti sana öğütlerim. Allah'tan başkasına ibadet, insanı cehenneme götürür. Eğer öğütlerimi kabul edersen umduğuna erer, korktuğundan kurtulursun.

Hazreti Salit'in konuşmasını bitirmesinin ardından Hevze, oturduğu yerden kalkarak ona yaklaştı ve:

– Ey Salit! Sen beni seyitlikle, ulu kişilikle şereflendirip yücelttin. Ben senin dediklerini çok iyi anladım. Ancak ben; işleri önce inceleyip düşünürüm, sonra sözüne güvendiğim kişilere danışırım ve öyle karar veririm. Bana karar vermem için mühlet ver. Belki ondan sonra davetini kabul ederim, dedi.

Sonra da ertesi gün tekrar görüşmek üzere ayrıldılar. Yemame Meliki Hevze'nin son sözü, Hazreti Salit'i iyice umutlandırmıştı.

O günlerde bölgenin Hıristiyan ulularından Eregün de Yemame'de bulunuyordu. Efendimizin elçisi ile Hevze'nin görüşmelerinden bir sonraki gün kuşluk vakti Eregün, Melik Hevze'yi ziyarete geldi. Hevze; onu büyük bir saygıyla saray kapısında karşıladı, özel odasında ağırlayarak ikram ve iltifatta bulundu. Sonra sohbet etmeye başladılar. Bir süre sonra söz, Peygamber Efendimize gelmişti. Hükümdarlara gönderilen elçiler sebebiyle çevre ülkelerin çoğunda Allah Resûlü konuşuluyordu.

Eregün:

– Hicaz taraflarında ortaya çıkan Peygamberden haberin oldu mu, diye sorunca Hevze:

– Evet, bana O'ndan bir mektup geldi. Beni İslâm'a davet ediyor, fakat ben O'nun davetini kabul etmedim, dedi.

– Niçin kabul etmedin?

– Dinimi korudum. Ayrıca ben hükümdarım, hükümdarlığı kaybetmek istemem.

– Hayır! Vallahi, eğer sen O'na tabi olsaydın, O sana yine hükümdarlık yaptırırdı. Senin için hayırlı faydalı olan O'na tabi olmaktır. Muhakkak ki O, Meryem oğlu İsa'nın geleceğini müjdelediği Peygamberdir.

– Anlattığın şeyi ben de İncil'de okumuştum. Pekâlâ, ey Eregün! Sen bütün bunları biliyorsun da niçin Muhammed'e tabi olmuyorsun?

– O'nu kıskandığımdan ve içki içmekten vazgeçemediğimden.

Eregün ile Hevze konuşurlarken, Efendimizin elçisi de sarayın önünde sabırsızlıkla Melik'le görüşeceği zamanın gelmesini bekliyordu. Nihayet Eregün'le Hevze, sarayın kapısında göründü. Eregün, Melik'le vedalaşıp saraydan ayrıldı.

Eregün'ün saraydan ayrılmasının ardından Hevze, Hazreti Salit'i saraya çağırttı. Çok heyecanlı olan elçi, Hevze'nin İslâm'ı kabul edeceğini ümit ediyordu. Ancak Salit'i huzuruna kabul eden Melik,

İslâm dinini kabul etmeyeceğini elçiye bildirdi. Sonra da elçiye, bahşişler ve değerli kumaşlardan imal edilmiş elbiseler sundu. Önceden yazdırdığı cevabi mektubu da Peygamberimize ulaştırılmak üzere Hazreti Salit'e verdi.

Efendimizin elçisi, hediyeleri ve mektubu aldıktan sonra vakit kaybetmeden saraydan ayrılarak yola çıktı. At sırtında, Yemame'de yaşadıklarını ve gördüklerini düşünüp değerlendiriyordu. Melik, ona iyi davranmış, fakat İslâm dinini kabul etmemişti. Hazreti Salit, bu düşüncelerle kızgın çöl sıcağında Medine'ye doğru ilerliyordu. Meşakkatli bir yolculuktan sonra Medine'ye vardı. Hiç vakit kaybetmeden Efendimizin yanına giderek Yemame'de yaşadıklarını bir bir anlattı. Kendisine verilen hediyeleri Efendimize takdim ettikten sonra da Hevze'nin cevabî mektubunu okumaya başladı:

"Elçin bana ulaştı. Davet ettiğin şey çok iyi, çok güzel. Ben, kavmimin şairi ve hatibiyim. İnsanlar, benim kavmimin gücünden korkarlar ve titrerler. Eğer sen, bana Peygamberliğinden bazı yetkiler verirsen sana tabi olayım."

Mektubun son cümlesi okununca Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem):

– Yerdeki bir hurma koruğunu bile istese ona vermem! Onun sahip olduğu her şey yok olsun, buyurdu.

Bir yıl geçmişti ki Mekke'nin fethinden sonra Allah Resûlü Mekke'den dönerken, Cebrail Aleyhisselâm Hevze'nin öldüğünü haber verdi. Yemame Meliki Hevze, büyük bir fırsatı kaçırmış ve bu dünyadaki saltanatını kaybettiği gibi sonsuz cennet hayatından da mahrum kalmıştı.

NE MUTLU O MÜSLÜMANLARA

Allah'ın bütün insanlığa gönderdiği Son Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), elçileriyle İslâm dinini devrin yöneticilerine duyurdu. O'nun elçileri, bu uğurda her türlü tehlikeyi göze alarak vazifelerini hakkıyla yerine getirdiler. Elçilerin ulaştığı hükümdarlardan bazıları hak dine daveti kabul ettiler, bazıları ise Efendimizin son peygamber olduğunu bile bile reddettiler. Bazıları saltanatlarına kıyamadılar. Kimisi Resûlullahın mektubunu yırttı, kimi de küstahça onu alıp yere attı. Bazıları da öpüp başına koydu ve en değerli kumaşlara sarıp kıymetli kutularda sakladı.

Onların en kârlıları; Peygamberin davetini kabul edip O'na uyan, en zararlı çıkanları ise reddetmekle kalmayıp davet mektubuna ve elçiye küstahça davrananlar oldu.

Bulunduğu yerde kendini Gönüller Sultanı Peygamber Efendimizin birer elçisi sayan ve bu bilinçle yaşamaya çabalayan Müslümanlara ne mutlu!